

Bilgi Erişim: Sonuç

Yařar Tonta

Hacettepe Üniversitesi

tonta@hacettepe.edu.tr

yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/

- BE Sorunları ve BE Araştırmaları
- BE Araştırmaları hangi yönde ilerliyor?

BE Sorunları

- Değerlendirme zor
 - İlk değerlendirmede (1953) iki sistem 98 soru ve 15000 belge üzerinden test edilmiş
- Durum pek değişmedi

Sorunlar

- 1950’de, Bar Hillel BE’nin literatür taramasıyla karıştırıldığını öne sürmüştü
- Calvin Mooers da Bar Hillel’in BE’yi “soru yanıtlama” ile karıştırdığını öne sürdü
- Bu kavramlar bugün de karıştırılıyor

Sorunlar

- “Kısaca söylemek gerekirse, kullanıcıların ilgili belgelerin tümünde (ya da çoğunda) ve sadece o ilgili belgelerde geçen terimleri, sözcük kombinasyonlarını doğru tahmin etmeleri hemen hemen olanaksızdır””

Blair ve Maron, 1985

Yetersizlik Aksiyomları I

- Bir bilgi ihtiyacı bağlamdan bağımsız olarak ifade edilemez.
- Bir makineye bir soruyu uygun arama terimlerine çevirmesini öğretmek olanaksızdır.
- Bir belgenin ilgili olup olmaması görülen diğer belgelere bağlıdır.
- Bütün ilgili belgelerin bulunup bulunmadığını doğrulamak asla mümkün değildir.
- Makineler anlamı tanıyamaz -> entellektüel dizinleme kadar başarılı değildir, vs.

Yetersizlik Aksiyomları II

- Sözcük sıklığı istatistikleri ne anlamı temsil edebilir, ne de anlam yerine geçebilir.
- Bir bilgi erişim sisteminin bir tekrarlı süreci destekleme yeteneği insanlar tarafından sadece bir kez yapılan ilgililik değerlendirmesiyle değerlendirilemez.
- Ya sağlam ilgililik değerlendirmesi ya da çok etkili mekanik süreçlere sahip olabilirsiniz, ama ikisine birden asla.
- Yani, tutarlı bir şekilde etkin olan tamamen otomatik dizinleme ve erişim mümkün değildir.

Doğurganlık Aksiyomları

- Bilimsel disiplinlerin literatürleri birbirinden bağımsız olarak gelişme eğilimindedir – ama bu literatürler arasında kasıtlı olmayan ve henüz yeterince açıklayamadığımız mantıksal bağlar vardır
- Bu nedenle bu literatürler arasında atıf bağlantısı da yoktur
- Çevrimiçi sistemlerin yaratıcı kullanımı farklı literatürler arasındaki bu bağları keşfetmek için kullanılabilir

Nereye Gidiyoruz?

- Büyük ölçekli erişimde filtreleme daha çok öne çıkıyor
- Anlamsal seçicilik ekleme konusunda yeni yöntemler geliştiriliyor (insanlar tarafından tanımlanmış metadata eklenerek)
- Daha çok soru yanıtlama sistemleri
- Yapısal Belge Erişim sorunları (örneğin, XML kullanımı)
- Çapraz alan araması ve bilgi birleştirme
- Yeni çıkarsama yöntemleri (?) ya da mevcut makine öğrenme yöntemlerinin yeni bağlamlarda uygulanması

